

К 63/Ю 12



120000868056

МЛАДИТЕ АГРОБИОЛОЗИ—РУСЕ

**ЮБИЛЕЙНА НАУЧНА СЕСИЯ
„25 ГОДИНИ
ОКРЪЖНА СТАНЦИЯ НА МЛАДИТЕ
АГРОБИОЛОЗИ“**

(НАУЧНИ СЪОБЩЕНИЯ)

1984 г.

~~K 23142~~

K 63
1012

ОКРЪПНА СТАНЦИЯ НА МЛАДИТЕ АГРОБИОЛОЗИ - РУСЕ

ЮБИЛЕЙНА НАУЧНА СЕСИЯ

"25 ГОДИНИ

ОКРЪПНА СТАНЦИЯ НА МЛАДИТЕ
АГРОБИОЛОЗИ"

СЕКЦИЯ

Регионална библиотека
"Любен Каравелов"



120000868056

"ПЕДАГОГИЧЕСКО ТВОРЧЕСТВО"

Председател: к.п.н.Петко Бояджиев

Секретар: Ганка Панчева

447366

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

стр.

1. Целенасочено развитие на младите
творчески дарования – Петинка Илиева 2
2. Младешки творчески колектив – форма
за възпитаване на ново отношение към
труда и повишаване социалната актив-
ност у средношколците – инж. Румана
Ценкова 9
3. Педагогическото творчество и усъвър-
шенствуване методиката в дейността по
ТНТМ – Ганка Панчева 16
4. Обществено-държавното начало в систе-
мата на ТНТМ – гаранция за повишаване
качеството на педагогическата дейност –
Тодор Дечев 24
5. Ролята на експедиционното дело за сти-
мулиране творческите заложби у учениците
се – Румяна Петрова 34

6. Формиране на интереси към биоло-
гичната наука чрез масовите форми
на извънкласна дейност - Сашка До-
кова 41
7. Емоционалното въздействие на окол-
ната действителност и развитие на
познавателните способности у деца-
та - Мария Борисова 49
8. Ролата на кръжка по растителна за-
щита за изграждане на професионални
качества - Ганка Вексва 56

биологичните специалности.

Завоюването на призови места на Националните прегледи по ТНТМ от нашия окръг е резултат от стремежа на педагогическия колектив на Станцията за преодоляване на рутината и застой, от търсенето на подходящи форми за стимулиране на учениците за самостоятелно, съзнателно, творческо участие в научно-техническия прогрес, от възпитаването им в дух на непримиримост с "малката правда", като достойни граждани, познаващи добре съвременното социалистическо производство, способни сами да разрешават неговите противоречия и проблеми, носители на новото в технологиите, в техниката и организацията.

В нашите педагогически търсения винаги сме се ръководели от принципа, че готови "рецепти" няма, че добре трябва да познаваме световните и наши постижения и в същото време да ги съобразяваме с нашите местни условия и възможности.

Началото на организирана, системна работа се постави през 1980 год. с изграждането на Лаборатория за научно-изследователска дейност с извадени ученици по биология. В разработената концепция за нейното изграждане е записана целта: Да се дава широка научна информация на уче-

ниците, които проявяват интереси, склонности и търсения. Да се формират у тях умения за изследователска работа, да се интегрира учебно-възпитателния процес с науката, техниката и производството, да се стимулира тяхното общо-интелектуално израстване. В процеса на изграждане на нейната структура и в тематичното направление на отделните научни групи, се създаде широка интеграция с научни институти и производствени звена на територията на окръга и страната. Ежегодното планиране и отчитане на работата на Лабораторията се обсъжда и одобрява от Научно-методичен съвет, който е ръководен орган. Почетен председател е академик Кирил Братанов – председател на Съюза на научните работници в България.

Основно направление на работа в научните групи към Лабораторията е участие в конкретна научно-изследователска дейност, която се осъществява по научно вярна и правилно построена методика в естествена производствена среда и под прякото ръководство на научни работници и специалисти в стратегическите направления на биологичния фронт.

За всички е безспорен фактът, че само творецът изгражда творци, че основното и определя-

щото в работата с младите таланти е ръководителят. Това е една от основните задачи на Лабораторията: издирване, привличане и повишаване педагогическата квалификация на ръководителите на научни групи, обобщаване и популяризиране на положителния опит, усъвършенствуване методиката на работа с учениците. В своето определение на таланта, съветският учен Н.С. Лейтес казва: "Талантът е такова благоприятно съчетание на способностите, което дава възможност за творческо изпълнение на тази или онази дейност". Явно ученият включва не една, а комплекс от способности. Оттук произтича важният извод, че преди да говорим за наличието на талант у дадена личност, е необходимо да се преценят нейните способности в различното им съчетание. Очевидно за развитието на заложите, способностите и таланта не са достатъчни само подходящи условия. За тяхното укрепване и реализиране са необходими още редица други ценни качества, без които и най-голямото дарование остава под сянката на посредствеността.

На първо място, както посочва и Горки, следва да изтъкнем решаващата роля на труда. Творческите трудности, които съпътствуват нашите ученици при разработването на темите в

научните групи са своеобразно мерило за наличието на необходимите качества у младата личност, благодарение на които те сами проверяват себе си. Независимо от прецизността, която е на лице при приема на ученици, през годината някои от тях сами напускат. Те не са издържали на различните и сложни изпитания.

Всеки млад човек пристъпва прага на науката със свои лични стремежи, планове, мечти и амбиции. Той желае най-плътно да изяви своята индивидуалност. Има хора, за които стремежът към самоутвърждаване е най-силният стимул за творческа активност. Те желаят на всяка цена да докажат себе си над другите. Но ако това желание не е обуздано от безупречна добросъвестност, то неизбежно прераства в гонене на ефектни резултати, които са далеч от научните истини. Затова и основна задача, отразена в раздела "Научно осигуряване", дейността на Лабораторията е възпитателната работа с участниците. Провеждаме творчески разговори на тема: "Формирането на таланта и стремежът на учениците към научни изследвания", "Психологията на твореца в науката", зацити на разработени теми, дискусии и други. И най-вече, стремежът на всеки научен ръководител така да организира

изпълнението на задачите, които ти да стане творчество на самите ученици. В хода на работата учениците взаимно да си помагат, да използват самостоятелно колективни задачи. За степента на зрялост на един колектив, съдим по степента на колективност в научно-изследователската работа.

Опитът ни убеждава, че образователният и възпитателният ефект зависи най-вече от характера на взаимоотношенията, които се създават между учащите се, от нравствената стойност на тези взаимоотношения.

Дейността на Лабораторията за научно-изследователска дейност с изявени ученици по биология доказва своята действеност. Избраната методика на работата подпомага развитието на творческия потенциал у учащите се, ориентира ги към стратегическите направления на биологията, съдействува в най-обща степен за общото интелектуално израстване на младите хора и тяхната успешна социална реализация. Потвърждение на направения извод е представянето на научните групи по онкология, медицина, фармация и електроавтоматизация на заключителния етап на XII Национален преглед по ТНТ в гр. Пловдив.

Научно-техническият прогрес поставя нови и по-отговорни изисквания пред образователната система по отношение подготовката на бъдещите кадри за народното стопанство. В този смисъл, напълно закономерно е създаването на ефективна система за обучение и възпитание, за подбор на най-рационални пътища, условия и методи, които обезпечават многостранното развитие на учениците. Изключително благоприятно условие, което гарантира успехът в нашата бъдеща работа е сключеният договор за шефство между Лабораторията и Института по биология, имунология на размножаването и развитие на организмите към БАН.

Патруланият опит е за нас стимул за постоянно творчество и стремеж към висока професионална квалификация.

МЛАДЕЖНИЯТ ТВОРЧЕСКИ КОЛЕКТИВ - ФОРМА
ЗА ВЪЗПИТАВАНЕ НА НОВО ОТНОШЕНИЕ КЪМ
ТРУДА И ПОВИШАВАНЕ СОЦИАЛНАТА АКТИВНОСТ
У СРЕДНОШКОЛЦИТЕ

инж. Румяна Ценкова, старши
асистент при ВТУ "Анг. Кънчев";
ръководител на творчески ко-
лектив

"Голямата историческа отговор-
ност - изграждането на мате-
риално техническата база на
развитото социалистическо об-
щество, изисква формиране стре-
меж към най-прогресивното у
всеки млад човек още от най-
ранна детска възраст."

XIV конгрес на ДМС

В изпълнение решенията на XII партийен кон-
грес, XIV конгрес на Димитровския комсомол прие
основната за осмата петилетка комсомолска ини-
циатива "Научно-техническият прогрес и челният
опит - територия на младежкото дръзновение".
Бюрото на ОК на ДМС - Русе очерта ясно перс-

пективите, изведе решаването на нови конкретни проблеми напред във времето, приемайки програмата на окръжната младежка инициатива – "Автоматизацията и електронизацията – окръжен младежки обект".

Движението за техническо и научно творчество на младежта в нашата страна навлезе в нов етап на преустройство в унисон с изграждането на новото МОН. То съдействува за даване на образование и професионална подготовка за утрешния ден на нашата икономика, за подготовка на специалисти, носители на нови идеи, специалисти-творци, способни на бърза адаптация. Научно-техническата революция навлиза във всяко производство, води до значителни промени и в селското стопанство. Ето защо младежта сеготви за труд със сложно технологично съдържание и сложна организация на производствените процеси, с използване на електронно-изчислителна техника. На дневен ред сега е интелектуализацията на селскостопанското производство чрез електронизацията и автоматизацията.

Главното, което ни ръководеше при търсенето на нови форми в изграждането на младежки творчески колектив към Окръжната станция на младите агробиолози – Русе, беше грижата за

постигане на ново качество на труда на средношколците. Това се постигна чрез обвързването им в договор с Окръжния аграрно-промишлен съюз в Русе, който финансово обезпечава разработката, но и ангажира, мобилизира за постигане на значим икономически ефект. Пред колектива се поставя за решаване комплексен проблем, който изисква участието на ученици, с изявиени възможности и интереси в различни области на науката. Разработката е на тема: "Конструиране и изработване на експрес-анализатор на мляко с използване методите на инфрачервената спектроскопия". В началото на 2-годишния период на работа темата се обсъди от целия колектив и приблизително се очертаха задълженията на всяка работна група в него. Определиха се и общите задачи, при изпълнението на които участваха всички. Това е експерименталната част, свързана с вземане и изследване на четвъртинкови и индивидуални млечни проби. Спектралният и сравнителният анализ се извърши от работната група по биология и математика след подробно запознаване с мощни съвременни научни методи, каквито са спектрофотометрията, математическата статистика и планиране на експеримента. Резултатите от работата на тази група са основа

за творчески търсения на работната, чиято задача е конструирането на прибора. Учениците в тази група усвояват проектирането на електронни устройства с фотоеlementи на отделни възли от бъдещия прибор. Изработват и изпитват основните модули на уреда. В колектива е определен отговорник за естетическото оформяне външния вид на разработваното устройство, който се интересува от проблемите на дизайна. Така ние решаваме проблема на селското стопанство, на животновъдството – бърза диагностика на субклинични мастити с мощни съвременни методи, прилагани в различни значими научни изследвания. Това прави средношколците съпричастни с последните тенденции на науката.

Изпълнението на тези задачи е тясно свързано с решаването на особено важното изискване за възпитаване на младия човек и изграждането на редица нови, потребни за съвременния живот качества: активност, инициативност, търсене на новото, постоянство в проследяване на поставената цел, търсене на полезен ефект, широта на вижданията, бърза ориентация, творческо мислене, вяра в собствените сили, колективизъм, идейна насоченост.

В рамките на работната група дейността

се планира от всички и за всеки има конкретни задачи. Тяхното изпълнение се контролира и направлява от колектива. По време на работните дни сме във фермите, в лабораторията по месо при Окръжния ветеринарно-медицински център, в лабораторията по млекоделие към Окръжния селекционен център по говедовъдство и овцевъдство, в лабораторията по физика при ВТУ "Ангел Кънчев" - Русе. Младите хора понякога сами намират и предлагат за решаване нови проблеми, изграждат хипотези, усещат необходимостта от научно-техническа помощ за селското стопанство, контактуват с работниците по места. Те носят със себе си новото. Предизвикват интерес у хората към него. Това ги кара да работят с външна и отговорност. Очакват с нетърпение успеха на техническото решение, което предлагат и реализират. Така се разгаря огънят на твореца. За тях вече няма "тежки условия" на работа. Помаловажни стават несподите и трудностите. Средношколците са обхванати в творчески процес, който увеличава и мобилизира, чрез който се преодоляват психологически барери. И това трябва да става именно в тази възраст и по-рано дори. Целта на творческия колектив е да създава традиция и приемственост при внедряване на науката и техниката в селското стопанство, което

многократно ще увеличи неговите успехи.

Това, че творческият колектив се създава във време, когато характеристиките все още се формират е трудно, но и обещаващо. Ръководителят работи индивидуално, за да конкретизира задачите, да получи информация за нивото на знания и умения, да изгради контакта с всеки един от колектива. Той трябва да съумее да намери подход към младия човек, да оцени и правилно да управлява неговите възможности, да го стимулира и направлява в личното му израстване, в овладяването на нови територии в науката. Работата по различни направления, но към една цел формира научно ядро, което усеща цената и смисъла на дейността си. Така се натрупва потенциал, който би могъл да се разраства. Няма да е абсурдно ако се каже, че този творчески колектив може да продължи своята работа и в бъдеще. Такъв колектив ще е спечелил вече много време за своето формиране и научно израстване.

В условията на младежкия творчески колектив се създават предпоставки за приемственост: в практиката, в живота. Младежите черпят реални задачи от обществената практика и в процеса на творчеството извършват функции, близки

до тези, които и предстоят в материалното производство.

От специфичната особеност на ТНТМ – връзката с науката и техниката и приложението им в практиката, а от там – и с изграждането на развито социалистическо общество, произтича неговата идеологическа функция. Техническото и научно творчество е път за участие в класовата борба между двете световни социални системи и нейната главна арена – научно-техническият прогрес, специфична форма на борба, за делото на работническата класа, на социализма.

Движението на младежта за техническо и научно творчество е обществено явление, обективно породено от социалистическия обществен строй на определен етап от неговото развитие – етапа на органичното му съединяване с научно-техническата революция в етапа на развитото социалистическо общество.

ПЕДАГОГИЧЕСКОТО ТВОРЧЕСТВО И УСЪВЪРШЕНСТВУВАНЕ МЕТОДИКАТА В ДЕЙНОСТТА ПО ТНТМ

Ганка Панчева, завеждащ
отдел в ОСМА

В Тезисите за развитие на образователното дело в НРБ е подчертано, че "трудът, който формира творци, сам трябва да има творчески характер". Наш дълг е да създаваме условия за творческа изява на ръководителите в системата за ТНТМ, като се ръководим от партийната задача: "Критериите за оценка на учителския труд трябва да отговарят на изискването за проява на творчество, за постигането на високо качество и ефективност на труда на учителя в процеса на обучението и възпитанието".

Предпоставка за разгръщане на педагогическото творчество е изпреварващата квалификация.

От квалификацията на педагогическите работници в Станцията зависи до голяма степен методическото израстване на ръководителите и резултатите в извънкласната дейност.

Системата за квалификация на педагогическите работници включва: разнообразяване на съдържанието и формите за вътрешнометодическа дейност; участие в организирани от ЦСМА квалификационни форми; проучване и ползуване на изведения положителен педагогически опит у нас и в чужбина; запознаване с постиженията на научно-техническия прогрес в областта на биологията и селското стопанство. Чрез кореспонденции и лични контакти се проучва опита на Киевската станция на младите натуралисти, на Природолюбителската станция в Братислава и други. В папки към изградения методичен кът периодично се посочва новоизлязла литература, вписват се интересни идеи, прочетени материали, поместват се методически списания, литература с чужден опит и други.

Научно обоснованото и целенасоченото използване на чуждия педагогически опит от педагогическите работници, разкрива богати възможности за ефективен квалификационен процес с ръководители в системата за ТНТМ. В ОСМА е утвърдена положителна практика за повишаване научната, педагогическата и специалната подготовка на кръжокръководителите.

Квалификационните форми се провеждат съоб-

разно плана на Окръжния център за квалификация и информация на педагогическите кадри към ОСНІ. Съдържанието на квалификационната дейност съответствува на динамично изменящите се потребности за социално-икономическо развитие на окръга и на стратегическите направления в биологичната наука. Предвиждат се квалификационни форми по методически проблеми, водещи до изпреварваща подготовка и развитие на участниците в извънкласните форми.

ОСМА е колективен член на Съюза на научните работници в България – клон Русе, което допринася за научното обезпечаване на квалификационния процес.

Под методическото ръководство на ОСМА се изграждат методически обединения на кръжководителите по училища, с конкретен план за работа през годината.

Цялостната система за квалификация има за цел максимално разкриване на резервите за научна организация на труда на кръжководителите, разгръщане на педагогическото творчество и извличане на чужд опит.

Двадесет и пет години ни делят от времето, когато не само в Станцията, но и в страната нямаше кръжовни програми, нито методическа лите-

ратура за извънкласна дейност. Чрез кореспонденции и лични посещения в Киевската станция на младите натуралисти се е ползвал опита на съветските природоизпитатели – експериментирателна методика и кръжочни програми. Сред малкия брой кръжоци, единствена форма за обмяна на опит са били откритите кръжочни занятия.

Погледът към миналото дава основание за равносметка в методическото обезпечаване на извънкласната дейност, от което изключително зависи качеството на техническото и научно творчество по агробиология.

В тази връзка не малък дял имат кръжокръководителите, чиито творчески експерименти са в основата на нови методически подходи и оригинални решения.

Сега съществуват разнообразни форми за педагогическо творчество и усъвършенствуване методиката в извънкласната дейност. В учебните групи към ОСМА се използват пълноценно възможностите за експериментиране на нови методи и прийоми за натрупване с изпреварващи темпове на положителен опит.

Показател за творческата дейност на педагогическите работници и базови кръжокръководители са изнесените богати по съдържание и ин-

интересни по методика открити кръжочни занятия.

Важно звено за творчество са и методическите обединения по специалности. По време на откритите кръжочни занятия е налице възможност за творческа реализация на ръководителите. За извеждане на собствен опит за интензификация спомага участието в научно-практическата конференция на тема: "Интензификация на учебно-възпитателния процес", на която бе изнесено научно съобщение за работа с изявени ученици и открито занятие на творческия колектив по електронизация.

С реализацията на Тезисите за развитие на образователното дело и издигане на качествено нов етап работата по ТНТМ, вниманието на колектива се насочи към творчески подход и новаторство при всички възрастови групи.

Една от основните задачи на отдел "Начално техническо творчество" към ОСМА е осъществяване приемственост между предучилищните заведения и учебно-възпитателния процес в начален курс по раздела за запознаване децата с природата.

Положителен е опита на Школата за даване екологични знания на децата, организирана с детски учителки от Новоселска селищна система, под научното ръководство на доц. М. Симеоновски

от Софийски университет. Тя потвърждава ефективността от разкриване пред децата на елементарни причинно-следствени връзки между природни обекти и явления, спомага за формиране на наклонности на материалистическо разбиране за обкръжаващата ни природна действителност. В тази връзка е и изведеният опит с деца от детска градина "Мара Малеева". След проведената защита на XII Национален преглед за ТНТМ в гр. Пловдив, в раздела "Педагогическо творчество" разработката бе класирана на II място в страната. Като се съди от резултатите на Школата, се налага извода, че правилно организираната и провеждана природолюбителска дейност в детските градини е предпоставка за разширяване знанията за природата в I - III клас.

Обнови се съдържанието и методиката на IV - VIII клас на базата на експериментирани от педагогическите работници кръжочни програми и методически проблеми.

Изградените форми в начален и среден курс на обучение са "подготвителна фаза", целяща ранната психологическа нагласа на учащите се за включване във формите със стратегически характер в биологичната наука.

Ускоряването на научно-техническия прог-

рес наложи необходимостта от използване на нови технологии, материална техника и съответна подготовка на кадрите. Основен момент в работата на колектива е търсенето на нови форми, рационални методи и подходи за подготовка на учащите се в областта на биотехнологиите, генното инженерство, електронизация, автоматизация и механизация на селското стопанство и други.

Перспективни се оказаха МТК, научни групи, школи. Положителни резултати са налице в дейността на МТК по електронизация, МТК по агрохимия, научните групи по медицина и биохимия към Лабораторията за работа с изявени ученици, чийто изведен опит ще бъде споделен на настоящата Юбилейна сесия.

В резултат на творческите търсения на ръководителите се ражда челия опит. Утвърждават се ефективни съчетания на прийоми и средства за рационални решения на съвременните задачи в дейността по ТНМ.

Интересна форма за педагогическо творчество е Школата за работа с базови кръжокръководители. В дейността ѝ са включени кръжокръководители с високо равнище на знания и умения, устойчиви положителни резултати в извънкласната

дейност. Цялостната работа в нея е насочена към разгръщане творческите възможности на ръководителите и усъвършенствуване на педагогическото майсторство.

Педагогическото творчество крие в себе си изключително големи възможности за повишаване методическото обезпечаване в системата на научното техническо творчество. Наша задача е да търсим подходящи форми и средства за неговото стимулиране. Това се постига главно чрез издаване на сборници и бюлетени с обобщен положителен опит, изпращане на материали за отпечатване на страниците на в. "Дунавска правда", централните методични и педагогически издания, участие в педагогически четения, в Националната изложба за ТНТМ - гр.Пловдив в раздел "Педагогическо творчество" и други.

Ние сме убедени, че педагогическото творчество съдействува максимално за натрупване на ценен опит и е гаранция за повишаване качеството на извънкласната дейност. Само този подход може в пълна степен да гарантира творческо развитие личността на ръководителите, а впоследствие подготовката и възпитанието на учениците като социалистически личности - творци.

ОБЩЕСТВЕНО-ДЪРЖАВНОТО НАЧАЛО В СИСТЕМАТА НА ТНТМ - ГАРАНЦИЯ ЗА ПОВИШАВАНЕ КАЧЕСТ- ВОТО НА ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ

Тодор Дечев, завеждащ
отдел в ОСМА

Принципът на държавно-общественото нача-
ло в ръководството и управлението на образова-
нието стана израз на отношението партия-народ-
-училище. Периодът след Пленума на ЦК на БКП
от 1979 год., бе период на възраждане и обoga-
тиване на прекрасната българска традиция за
съпричастие на обществото в управлението на
просветното дело. Резултатите от работата ни
в това направление трябва да измерваме с кри-
териите, дадени на образсването от Юлския
пленум на ЦК на БКП. XII-я партийен конгрес и
Първия конгрес на народната просвета, в духа
на Националната партийна конференция за повсе-
местна интензификация, политически подход и
високо качество навсякъде и във всичко.

За дейността и постиженията на ОСМА сега
се знае от цялата общественост на града и ок-
ръга. Резултатите от своите знания и умения
нашите възпитаници демонстрират на състезания,

конкурси, конференции, олимпиади, на националните прегледи за техническо и научно творчество на младежта.

Но дейността на Станцията има свое начало. На 19 октомври 1959 год. с протоколно решение на МК на ОНС - Русе се предоставя земя за природолюбителска станция. Първите стъпки са на учители-ентузиасты, твърдо убедени в потребността от място, на което да се провежда учебно-опитна и прилежна работа при обучението по биология. Със създаването на Станцията се поставя задачата творчески да се използва и прилагата при наши условия богатия съветски опит. Настъпва период на упорита организаторска и методическа дейност, за да се стигне днес до една утвърдена система на работа, система която се превърна в неделима част от младежкото движение за техническо и научно творчество.

Учебната 1960/61 година, е година на първи стъпки в извънкласната работа с пионери. Изградени са първите кръжоци: "Млад агробиолог" с ръководител Стефка Спиридонова от Института по племенно дело и "Млад мичуринец" с ръководител Елена Баташка, завеждащ Природолюбителската станция. В процеса на работа се налага необходимостта от тясно сътрудничество с

обществени организации, институти, ВУЗ. Получена е първата помощ и съдействие от СНИ "Образцов чифлик", разсадника с Червена вода, МТУ, Сградостроителното училище, ТДБА. Като ръководители за изградените форми са привлечени: Б.Радков, Георгиева, Христофоров, Чернева.

Коренна промяна в дейността на Станцията настъпва след 1966 год., когато се обособява като самостоятелно извънучилищно учреждение. Разширява се материалната база, обогатяват се формите на работата и се изпълват с ново съдържание. Станцията укрепва стопански и организационно.

В отговор на повишените изисквания, представяни към провежданите часове в УОП, изградените постоянни и временни форми, необходимостта от квалификация и повишаване качеството на педагогическия труд, изграждането на материалната база, налага създаването към ОСМА на научен съвет, координиращ дейността с институти и предприятия, съдействащ за ангажиране на квалифицирани ръководители. Благодарение на оказаната помощ се обогатява наличната материална база, на правилна научна основа се изгражда УОП и отделите към Станцията, съобразно изисква-

нията на учебната и извънкласната работа с учениците.

Нов момент в интеграцията и утвърждаване на общественно-държавното начало в системата на ТНТМ са подписаните договори между ОСМА и: промишлена дирекция към ПИАК "Д.Благоев", ВТУ "Ангел Кънчев", Дирекция "Народно здраве", ИСС "Образцов чифлик". Разнообразяват се инициативите, провеждани от ОСМА, подобрява се тяхното качество и ефективност. С общите усилия на педагогическите работници на Станцията, ръководители на кръжоци от материалното производство и ВУЗ, са подработени и усъвършенствувани кръжочни програми, обогатява се тематиката на кръжоците и масовите форми. Същата се свързва с полезна и увлекателна опитно-практическа и експериментална работа. Дава се възможност, с помощта на стопанските и административни ръководства по места учениците да станат съпричастни в изпълнението на значими производствени задачи.

Когато говорим за подобряване на качеството в педагогическата дейност, на първо място трябва да поставим въпроса за компетентността на състава от ръководители на формите по ТНТМ, от субективните възможности на личността и

професионалната култура. В повечето учебни заведения подборът на ръководители е управленски процес, съобразен със спецификата на даденото място. При подбора на същите се ангажират училищните ръководства, комсомолските и партийни комитети, Съветите по ТНМ. В това отношение несъмнена е помощта на Настоятелството към ОБСА, с чието съдействие се осигурява база и възможност за ползуване на специалисти от АИИ. Ежегодно най-добрите специалисти се привличат не само като ръководители на кръжоци (ежегодно техният брой е над 100), а и като научни ръководители при разработка на теми от теоретичните конференции. Благодарение на това са и постигнатите добри резултати при защитата на реферати на сръбно и републиканско ниво.

Повишените изисквания към педагогическия труд, участието на специалисти от АИИ и БУС при рецензиране и консултации на реферати от Заочния клуб, научнo-теоретичните конференции и олимпиадата по биология, способна за обогатяване на тематиката, засилване творческо-познавателния и научно-изследователски характер на разработките.

Движението за техническо и научно творчество сред учениците още по-тясно се свързва с проб-

лемите на преустройство на образованието и играе съществена роля в професионалното ориентиране, професионалната подготовка и идейно-политическо съзряване на младите хора, като единен процес.

В отговор на утвърдените от Националната комсомолска конференция дългосрочни програми за развитие на младежта и Общонационалната програма за развитие на образованието, през 1980 год. е изградена Лабораторията за научно-изследователска дейност с изявени ученици в областта на биологията, плод на съвместната дейност на ОС за народна просвета, Окръжен център за квалификация и ОСМА. Развитието на творческите способности на учениците стана грижа на широк кръг общественици и специалисти. Засили се индивидуалният подход в работата, обогатиха се методиката. Постигна се по-задълбочено овладяване на целите и задачите на движението "Знаме на мира" от ръководителите на техническото и научно творчество, което помогна за интензификация на учебно-възпитателния процес, за по-добра организация на работа с изявените ученици. На заключителните етапи на XI-я и XII-ти прегледи за ТНТМ, с най-високото отличие - златна значка "За принос в движението за

"ТНТМ" бяха стличени групите по: биохимия с ръководител ст.н.с. д-р Иван Байчев; медицина с ръководител к.м.н. д-р Стефан Гяуров; биохимия с ръководител д-р Дана Кънчева.

В центъра на вниманието на Научно-методическия съвет е съществуването на тясно взаимодействие между училището и обществените фактори, привличането на изтъкнати учени, обществени дейци и специалисти, за разкриване пред участниците на психологическите и нравствени изисквания към твореца в науката. В това отношение Станцията е разчитала и ще разчита на помощта на Съюза на научните работници - Юлун Русе за обезпечаване с компетентно научно ръководство на учениците с подчертан интерес и изяви в областта на биологията.

Движението "На класата - достойни синове" създаде благоприятна атмосфера за разгръщане на наставничеството, още по-тясно свързване на техническото и научно творчество на учениците с проблемите на трудовите колективи, спазване на професиите и новата техника, решаването на реални теми от производството. Подписаният през април 1984 год. договор за сътрудничество между Лабораторията и Института по биология, имунология и размножаване на организмите

при БАН - София, е още едно доказателство за ролята и мисията на държавно-общественото начало в дейността на ОБСД при изпълнение на основните цели за ранно откриване и развитие творческите заложби у учениците.

В съответствие с държавните насоки за усъвършенстване на извънкласната дейност по агробиологии, цялостната организация и съдържание на работа във всички постоянни и целогодишни форми все по-тесно се свързва с проблемите на териториално-селищните системи и необходимостта от кадри за народното стопанство. За осъществяване на тази цел са създадени условия за тесни и функционални взаимоотношения между ученически и трудови колективи: пионерски герски стопанства, пионерски АПК, пионерски животновъдни ферми, форми за природозащитна дейност, организирани съвместни изложби по научно-техническо творчество и други. Безмислеността на взаимодействието с трудовите колективи по най-естествен и непринуден начин допринася за най-резултатно решаване проблемите на трудовото възпитание, училищното и професионално ориентиране на учениците. Те имат възможност за участие в производствения процес, да овладяват практически умения и навики, да осъзнават дълбоко значе-

нието на отделните професии.

Определен дял за повишаване качеството на педагогическата дейност в природозащитното направление се пада на интеграционните връзки на Станицата с катедра "Екология" към СУ, катедра "Обща биология" към ПУ, Института по рибни ресурси - гр. Варна, РИОНС и ХЕИ - гр. Русе и др., които предоставят база и специалисти за осъществяване на разнообразни инициативи и мероприятия; за формиране у учащите се на комунистическо отношение към природата. Членството на педагогическите работници от ОСМА в Окръжния комитет за защита на природата допринася за своевременната информираност по актуални природозащитни проблеми.

С чувство на висока отговорност педагогическите работници на ОСМА и ръководителите на постоянни форми се стремят непрекъснато да повишават качеството на учебно-възпитателната работа. Умело използват активните форми и методи, преодолявайки шабона и формализма. Този подход на работа даде възможност да се издигне на по-високо стъпало организационно-методическата дейност, качеството на работа в изградените форми и крайните резултати от дейността.

Ускореното развитие на научно-технически

прогрес, въвеждането в производството на коренно нови технологии, материали, техника, изисква и съответна подготовка на кадрите. В отговор на това работниците на ОСМА търсят нови форми и подходи за подпомагане на училищата при подготовка на учениците се по въпросите на генното инженерство, внедряването на микроелектрониката в ОС, запознаване с новите проблеми на опазването на околната среда. Задача, която би се оказала непосилна без участието на квалифицирани специалисти.

Крайната равностойност на постигнатите резултати в системата на НТТ с участието на държавно-общественото начало, потвърждават в перспектива необходимостта от още по-тесно обвързване на извънкласната дейност с научните институти, АПК, предприятия.

Творческото сътрудничество на учебно-възпитателните заведения с производствените звена е гаранция за включване на подрастващите в решаването на актуални и перспективни въпроси за народното стопанство. По този начин се решава една от основните форми за интеграция на училището с живота – главната повеля на нашата партия, на преустройството в образованието и в крайна сметка на задачите на обучението и възпитанието в нашето училище.

РОЛЯТА НА ЕКСПЕДИЦИОННОТО ДЕЛО ЗА СТИМУЛИРАНЕ ТВОРЧЕСКИТЕ ЗАЛОЖБИ У УЧАЩИТЕ СЕ

Румяна Петрова, завеждащ
отдел в ОСМА

В годините на бурно развитие на научно-техническия прогрес, с появата на някои негативни последици в природата от неговото приложение, възниква и необходимостта от природозащитно възпитание на всички членове на обществото.

Екологизацията на производството и жизнената среда на човека се превърна в стратегически проблем на зрялото социалистическо общество.

Условията на живот и труд наложиха нова форма за възпитание на младото поколение в природозащитен дух – провеждането на пионерски и средношколски научни експедиции по опазване на природната среда.

Комплексният характер на целите и задачите на експедиционното дело и пътищата за тяхното реализиране въздействуват многостранно върху младите природоизпитатели, формират у тях потребности и качества на пълноценни личности.

В летописа на Окръжна станция на младите

агробиолози – Русе определено място заемат проведените осем научни експедиции, посветени на родния край. В основата на експедиционното дело е кръжочната дейност, която предхожда научните експедиции. Основната образователна и възпитателна цел на природозащитните кръжоци е чрез обзорно запознаване на кръжочниците с природозащитните проблеми, да се изградят убедени природозащитници, владеещи природозащитното законодателство.

Нов етап в работата е широката научна и обществена интеграция с научни институти, държавни органи и стопански объединения. Традиционно творческо сътрудничество Станцията поддържа с научни институти от системата на БАН, с Биологически факултет – София, както и със специалистите на ХЕИ, РИОМС и членовете на ООКСТ – Русе. С тяхната консултативна и непосредствена научно-ръководна роля се постига правилен подход в избора на проблемна и актуална тематика, постановка и комплексно планиране, умело обобщаване на резултатите и тяхното популяризиране; реализация решенията на творческия колектив.

Основният подход в работата на научните експедиции е научно-изследователският, който развива умения у учениците да боравят с научна

литература; да извършват научни наблюдения и обработват експериментални данни; да откриват причинно-следствените връзки в системата: "човек - природа - общество"; да проследяват въздействието на природните и социални фактори във времето и да прогнозираят бъдещето; да предлагат творчески решения.

Завършващ етап на всяка научна експедиция е свързан с представяне резултатите на органите със законодателна власт. Тока се постига у учениците чувство на удовлетворение и убежденост в силата на нашия социалистически строй, в хуманността на нашата партийна политика.

Темата за замърсяването на въздуха над град Русе от промишлените, транспортни и битови агенти, отражението им върху организмовия свят и човека въздейства върху учениците. В процеса на неговото проучване те участваха в периодични измервания, издириха основните източници на замърсяване, изследваха техните стойности, сравнявайки ги с допустимите параметри и предложиха мерки за ограничаване въздействието им върху организмовия свят. Принципно нов подход в анализирането на месторазположението на промишлените зони в града бе предложението им за използване метода за уста-

освяване "Гозата на ветровете", който за дадения момент не е обществена практика. Тези места дава научно-обоснована програма за избитване замърсяването над населените райони.

Членовете на експедицията, работили по проблема за проучване на комуналния шум в град Русе, изработиха шумова карта, съпоставиха данните с приетите норми и достигнаха до интересни творчески решения. Предоставяйки обобщените резултати и проучвания на вниманието на градостроителствените служби, те предложиха идеен проект на идеална градска улица: с необходимия зелен филтър, режим на движение на превозните средства, подходяща транспортна мрежа и правилно разположение на обществените и битови сгради, т.е. още през 1978 год. учениците бяха осъзнали необходимостта от експериментална програма за изграждане на населените места.

Обект на изследвания бяха и видовият състав на фито- и зооценозите на р. Дунав, дунавското крайбрежие и прилежащите й влажни зони, както и почти отбесните терени на народния парк "Русенски Лом" и коритото на реката. В подхода им към тези уникални за нашата страна обекти те предложиха рационални решения за използване и спазване на природните ресурси -

все с една и съща генерална цел: съхраняване на генетичния фонд на нашата страна. Творческият момент в работата ни бе предложението за застъпване на експедиционните ниши с подходящи видове сргенизми, което ще доведе до по-устойчиви на антропогенно въздействие биоценози.

Като утрешни добри стопани на богатствата на родния край, участниците в научните експедиции възпитават в себе си и у своите другари култово отношение към природните феномени и исторически светини – защитените обекти. С помощта на учениците се откриха редки растения в родния край и техните местосбитания: неизвестни за историческата наука до този момент наметници и паметни места от Освободителната война и руско-българска бойна дружба, със своите предложения те обогатиха списъка на защитените столетни дървета в Русенски окръг, поеха шефство над защитените природни обекти.

Трудно е да се намерят количествените показатели и най-верния критерий на оценка за ролята на експедиционното дело във възпитателната работа с учащите се. В порядъка на изложение и анализ се налагат и някои обективни изводи:

1. Разнообразният избор на тематика в подхвата към изучаване на родния край е дал възмож-

ност на Станцията детайлно да проучи природните ресурси и природозащитни проблеми на Русенски окръг, подпомагайки нейната роля на методически, научен и организационен център в работата и с училищата на града и окръга.

2. В актива на Станцията, за издигане на нейния авторитет и обществено признание са получени много морални и материални награди: едно първо, три втори и две трети места от Републиканските прегледи на научните експозиции, златни и сребърни значки на Общонародния комитет по спазване на природната среда и КОНС към Министерския съвет, грамоти на ЦК на ДКМС.

3. Живата природа, "Логиката на природата - както казва Ушински - е най-достъпната и най-полезна логика за децата". С богатото си разнообразие и неподправена хубост, в непосредственото си общуване с нея те израстват интелектуално, възпитават в себе си естетически вкус, укрепват физически, развива се тяхното патристично чувство.

Безспорно в организацията и най-вече в реализацията на всички идеи и конкретни предложения са допуснати слабости. Липсата на утвърдена практика да внасяме предложения в ЦК на ОНС и други инстанции със законодателна власт

е довело до състоянието някои чудесни идеи да останат само като добро пожелание.

Продължителният период на провеждане на научни експедиции ни дава възможност на проследим хитейската и професионална съдба на поколения млади природозащитници. И както птиците се връщат в родните гнезда, така и тези млади хора са вече между нас и заедно с нас – социално ангажирани личности.

За нас – техните ръководители, остава моралното удължаване, че сме дали частица от себе си, възпитавайки ги да обикнат и опазват родната природа, за да израстнат като добри специалисти: лекари, архитекти, художници, селскостопански дейци, педагози, журналисти, млади научни работници и студенти.

Наскоро прочетох статии от стажант-журналист (бивш участник в научните експедиции), отпечатана в "Народна младеж" под заглавие: "Какъв искам да видя в бъдещето моя роден град". И ако той е един от тях, преминал през школата на мъдро общуване с природата, аз го приемам като изразител на чувствата на всички негови другари, станали съпричастни на девиза: "Когато служим на природата – творим живот!".

ФОРМИРАНЕ НА ИНТЕРЕСИ КЪМ БИОЛОГИЧНАТА НАУКА ЧРЕЗ МАСОВИТЕ ФОРМИ НА ИЗВЪНКЛАСНАТА ДЕЙНОСТ

Сашка Дикова, учител в
ЕОПУ "Гео Милев"

Науката и техниката все по-дълбоко навлизат във всекидневния живот на хората като променят неговия облик. Съедновременно изискванията на живота поставят нови проблеми пред тях, в резултат на което научната информация непрекъснато нараства, а откритията се внедряват в къси срокове. Тази сложна взаимозависимост между наука, техника и обществена практика налага сериозни изменения в образованието, което трябва гъвкаво да реагира на всички нови изисквания.

Бурното развитие на биологичните науки в последните десетилетия на XX век доведе до нови изисквания към биологичното образование у нас и в целия свят.

Учебната и извънкласната дейност по биология заемат важно място в многостранната подготовка на учащите се за живота. Изучаването на биологичните дисциплини дава възможност за овладяване на определени научни знания, допринася за формиране на диалектико-материалистически мироглед и съдействуват за политическата

подготовка на младото поколение. Създаването на необходимите предпоставки за формирането и развитието на трайни интереси към биологичните науки е актуална задача на съвременния етап.

Изключително важна роля за формирането на тези интереси имат масовите форми на извънкласната дейност по биология. През тях се постига обогатяване и задълбочаване знанията на учениците, получени в учебните часове, насочват ги към самостоятелна творческа работа. Създават се у младите хора стремеж към търсене на новото, прогресивното, полезното за обществото. Формират се ценни качества у младата личност: точност, прецизност, акуратност и други. Развиват се умствените способности, диалектическо-аналитичното и логическо мислене. Възпитават се учащите се в комунистическо отношение към труда, съдействува се за естетическото им възпитание, възпитават се в творческо активно отношение към природата.

В своята дългогодишна учителска дейност винаги отдаваме голямо значение за разнообразяване на формите, методите, изиявите и резултатите от извънкласната дейност на учениците. Бече са създадени известни традиции в организирането и провеждането ѝ. Главни критерии за

това са големият интерес, желанието за работа и добрите резултати.

Още в началото на годината се организират разнообразни форми на извънкласна дейност: кръжок по екология, кръжок по генетика, научна група за разработка на рефератите от задочно-теоретичната конференция по биология и селско стопанство, научни групи към Лабораторията за работа с изявиени ученици по биология, работна група за проектиране и изработване на модели на биологични структури и решения по направлението на ТНГМ "Направи си сам", олимпиадите по биология. При организирането на всички тези дейности и форми се поддържа тясна връзка с клуба за ТНГМ в училище и ОСМА.

На сегашния етап важен проблем за кръжочната работа е поставяне на учениците в ситуация на изследователска дейност. Основното правило при кръжочните занимания е да не се повтаря учебния час, а всяко от тях да повишава интереса на учениците.

При организиране на кръжоча по екология, оказвам контрол върху работата и участието на учениците. В основата му са експедиции и проблеми, свързани с: шума, замърсяването на атмосферата, влажните зони в нашия окръг, изследва-

не на Отражден и други. Няколкократно учениците са показвали добри резултати на окръжно и републиканско ниво.

Кръжководителят съм на кръжок по генетика. Старая се непрекъснато да разнообразявам сбирките му, като: показвам кинокадри и цели научно-популярни филми с предварително поставени задачи; организирам срещи с научни работници и специалисти; подготвям интересни дискусии и семинари по основни генетични проблеми. Подготвила съм голям брой самостоятелни логични задачи и въпроси, изискващи аналитично и логическо мислене. Материалната база, с която разполагам, организирам и опитно-практическа дейност: изработване и наблюдаване на микроскопски скъваш-препарати на различни тъкани и други биологични структури.

В олимпиадата по биология всяка година учениците - кръжочници се представят много добре и една част от тях достигат на републиканско участие. Гордост за училището ни са класиранияте на републиканско ниво: Симона Кирова - III място, Красимир Косев - IV място и Елга Булкиева - V място. Кръжочниците се ориентират към биологичните науки и на изпитите показват добра научна подготовка.

Бъв връзка с научната задочно-теоретична конференция по биология и селско стопанство усилията ми са насочени към индивидуални разговори с участниците, приличане на научни ръководители, посочване на подходяща литература. След това завеждам на стчет желаните, интересувам се от работата им, подпомагам ги с научни справки, показвам като образец разработки от минали години и т.н.

При провеждане на училищната защита давам възможност на по-големите и по-опитните да покажат как трябва да се осъществи устната защита. Интересът към нея е особено голям и се организира като празник на ТНТМ в училище - секция по биология.

Голям брой ученици участвуват на окръжно ниво, където се представят отлично с разнообразна тематика, включително и по селско стопанство. Всяка година има окръжни първенци по различни теми. Даниела Георгиева вече трета година участвува на републиканско ниво и има завършано I, II и III място. Тук могат да се изброят имената на много участници, защитили добре на републикански кръг както името на училището, така и на ОСМА и окръга: Дончо Мончев, Галина Василева, Иво Минков, Васил Гяуров и др.

Разработката на реферати дава възможност на учениците да се научат да работят с научна литература, да търсят помощта на специалисти, да мислят и се трудят, което има значение и за професионалното им ориентиране.

Участнето и насочването на учениците към научните групи в Лабораторията за работа с изявени ученици по биология се осъществява съвместно с ОСМА. Въз основа на интересите и възможностите на учениците ги насочвам към отделните специалисти, съобразно тяхното желание. Поддържам тясна връзка с тях и научните ръководители, което е гаранция за добри резултати. Гордост за всички ни са златните значки, извоювани на националните прегледи за ТНТМ в Плевдив.

Интересна инициатива бе интеграцията на клуба за ТНТМ при ЕСИУ "Гео Милев" с клуба за ТНТМ при Висшия лесотехнически институт - София. Убедителна бе изявата на ученика Иво Костов с реферат на природозащитна тематика и класирането му на техния празник за ТНТМ на второ място.

В кабинета по биология пазя най-хубавите реферати и разработки, които показвам на следващите випуски ученици. В специални папки пазя

научни съобщения, доклади, оригинални отговори, решения на генетични задачи и други изяви на ученическото творчество.

Много бивши ученици са лекари, фармацевти, биолози.

По направлението "Направи си сам" ст движението за ТНТМ има модели на: вирус-на титневата мозайка, рибонуклеаза, биологична мембрана, механизъм на ензимното действие и други. През тази година се изработи модел, снагледяващ фототропизма при слънчогледа. Някои от тези модели са представени на Националната изложба за ТНТМ в гр.Пловдив. Всички те са сполучливи нагледни средства за часовете по биология, кръжочната и извънкласна работа. Изработени от учениците, винаги предизвикват интерес и спомогат за по-пълното и трайно усвояване на различните биологични проблеми.

За поддържане на интересите към биологичната наука е съществено приносет на научните работници от СУ – Биологически факултет. Те съставят незаличими следи у учениците и са решителни за тяхната по-нататъшна професионална ориентация. Тази връзка с хората на науката създава у учениците вяра и убежденост към нейните възможности.

Излюкването е един опит за осъществяване на главната задача за формиране интерес чрез масовите форми на извънкласна дейност по биология. Тя дава възможност за пълна творческа изјава на младите хора.

ЕМОЦИОНАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ОКОЛИНАТА ДЕЙ- СТВИТЕЛНОСТ И РАЗВИТИЕ НА ПОЗНАВАТЕЛНИТЕ СПОСОБНОСТИ У ДЕЦАТА

Мария Борисова, учителка в
ЦДГ "Мара Малеева"

В психологията на обучението важно място заема изследването на особеностите и качества-та на познавателните процеси, които се извършват в учебно-възпитателния процес и възпитанието на познавателните способности. В зависимост от равнището на развитие се налага и друга необходимост – познавателно обогатяване, осъществено на-ярко изразена емоционална основа.

Деца от съвременния град са лишени до голяма степен от непосредствения контакт с при-родата. Стремехът за преодоляване на това раз-стояние е навременен и обоснован от редица ме-тодологически и психологически закономерности. От направената литературна справка се установя-ва, че редица автори – педагози и психолози, като Люблинска, Мазуринна, Н.Петрова и особено Сухомлински отдават голямо значение на въздей-ствието между природата и детето за неговото общо психологическо развитие. В редица статии

в сп. "Предучилищно възпитание" и "Дошкольное воспитание" се публикува опит от възпитателната практика по този въпрос. Мисията от авторите изтъкват ролята и значението на емоционалния фактор при общуване на детето с природата, но не изведат една цялостна система.

Всичко това определя и целта на експерименталната работа: да се постигне по-висока степен на формиране на познавателна активност у децата при запознаване с природата чрез широк опора на емоционалността.

Във връзка с набелязаната цел се формулират по-конкретни задачи:

1. Да се съдействува за установяване на непосредствено емоционално общуване на децата от големия град с природата, сценявайки я като непосредствен извор за познавателна активност.

2. Да се постигне съзнателно и активно възприемане на природни обекти и явления от всяко дете.

3. Да се възприемат точно и последователно както обществените страни, така и някои подробности от природната действителност.

4. Да се постигне трайно стражение на природата върху всички сфери на психиката на детето - интелектуална, емоционално-волева и дейст-

вено-практическа.

5. Да се разкрият в достъпна форма за децата определени екологични връзки и зависимости.

6. Възпитаване у децата желание и готовност да разширяват и задълбочават личния си опит по пътя на самостоятелни наблюдения, елементарна практическа и опитна дейност, да откриват любопитни страни в живота на природата, да я пресъздават и опознават.

Проучването обхваща два етапа – констатиращ и обучаващ експеримент. Обучаващият се реализира в продължение на три години, като обхваща децата от II, III и IV възрастови групи.

При разработката на темата се изхожда и от позициите на програмно-целевия и комплексен подход.

Работата се улесняваше и от факта, че детската градина разполага с добра материална база – природолюбителият път, с мини-оренжерия, където се провежда с децата практическа дейност. Освен това градината ни е осеитруйна, т.е. винаги бе възможно да се сравняват резултатите от системната и целенасочена работа със съответната (контролна) възрастова група от Б-корпус.

При експерименталната ни работа ползувахме

и помощта на консултанти от ИДУ "Бела Благоева".

В създадената програма се изгради система от форми и методи: наблюдение поведението на децата при непосредствено общуване с природата; беседа с децата (анкета); анкета с родителите; разказ по картина върху природни обекти; оценка на контрастни природни картини; дидактични, подвижни игри и игри-драматизации в тясна връзка с познавателното съдържание за природата; присъствие на изкуството за деца, игри, разходки сред природата; използване писма на деца от опитната тетрадка.

Исради специфичните особености на възрастта, преобладаващо участие се пада на наблюденията, предружени от разнообразие на словесни похвати. А за по-голяма убедителност, в зависимост от наблюдавания обект, се поставят пред децата и съответни интересни задачи за практическо самостоятелно изпълнение.

При разработката на темите се ръководиме от една основна идея – занятието да протече по-свободно, по-раздвижено, но със съответната задълбоченост в съдържанието; да се използва в посочените случаи комплексният подход, като се съществяват интеграционните връзки между обу-

чението, науката, изкуството.

Така например ценна в образователно-емоционално съдържание бе проведената с децата изложба-базар на тема: "Цветя". За цялата тази дейност бе изградена съвместно-дидактична система: всяко дете разказа как е засяло и отгледало своето цвете, защо го е харесало; изиграва се играта "Отгатни" – гатанки, описания за изложените цветя; купуване на цветя от изложбата-базар като купувачът силюва поканото цвете, а продавачът го отгатва; колективна трудова дейност – поливане на засятите от децата цветя в спитното поле; изиграване "Танц на цветята". В края на занятието децата избират и "препират" най-красивите цветя. С това не само се затвърждават представите им за видовете стайни цветя, а изпитват и удовлетворение от резултата на положението от тях труд. Съдействува за естетическите възприятия, усет към красотата, любов към природата трудолюбие.

По темата "Кореноплодни растения" изцяло се използват базата и помощта на специалисти-те от Окръжна станция на кладите агробиолози. Под тяхно ръководство децата се запознават с "методиката" на поставянето на опита, процеса на неговото осъществяване и отчитане на резул-

татите. Резултатите от опита обясняват желанието у повечето деца да засяват в къщи различни растения, поставени под "строг научен контрол".

Чрез тази свободна и стимулираща атмосфера се гарантира за всяко дете активно участие и задълбочаване на познавателните интереси.

По-главните параметри на установяване на познавателната активност са:

1. Концентрация, интерес и устойчивост на вниманието при запознаване с природни обекти и явления.

2. Богатство и точност на представите за природата.

3. Проява на любознателност, наблюдателност, самостоятелност.

4. Съхранение (трайно) на представите за природата.

Тези оценъчни показатели послужиха да се направят по-верни изводи, да се оцени степента на постигнатото от предварително поставената цел.

Качественият анализ на резултатите от проучването на количествените данни (отразени в съответни таблици) насочват към някои изводи:

1. Системната и целенасочена работа за

запознаване децата от предучилищна възраст с природата е опора за емоционално стимулиране; интензифицира процеса на формиране на познавателна активност. Създава се многоспосочна интегрално-диалектическа зависимост: емоционално стимулиране – познавателна активност – мисловна дейност – оценъчно отношение.

Освен интелектуалната и емоционална сфера, въздействието засяга и действено-практическата сфера на психиката.

2. Използвайки емоционалния фактор като средство за оптимизиране на възпитателно-образователния процес, ние постигнахме онази активност, която е нужна на бъдещия първокласник.

РОЛИТА НА КРЪЖОКА ПО РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КАЧЕСТВА

Ганка Векова, кръжокръководител в ССТ "Ангел Кънчев"

Психическата готовност за труд и избор на професия при всеки млад човек зависи от това, доколко в учебно-възпитателния процес са формиранни тези качества и способности, необходими за съответната трудова дейност. Това може да се постигне чрез урска, извънкласната и извънучилищна дейност; взаимодействието с трудовите колективи, обществеността и други.

Като ръководител на кръжка по растителна защита в продължение 5 – 6 години си поставих за цел да изградя у учениците готовност за творчески труд по специалността, да добъгна подготовката им като бъдещи специалисти до производствените условия в АПК. В процеса на работа, за да мога да включа всички ученици от кръжката в разнообразен, колективен и научно организиран производителен труд заедно с трудовите колективи, проведах следните мероприятия:

1. Сключване на договор за съвместна работа между кръжката по растителна защита и тру-

довия колектив ДОСАО – гр. Русе. Според този договор специалистите от ДОСАО се задължават да изнасят лекции с последните новости и прогнозирането в растителната защита; да запознаят и обучат учениците с начините за прогнозиране в пункта по прогнози и сигнализация, участие при провеждане на вечер на специалиста по растителна защита в Техникума. Договорът задължава учениците от кръжона да участвуват: при провеждането на летната производствена практика и производствения си стаж в ДОСАО – гр. Русе, в пунктсвите по прогноза и сигнализация; при атрсномите по растителна защита към АИИ – гр. Русе; да представят експонати в изложбата, която ежегодно организира ДОСАО.

2. Изграждане на система за съвместна работа на кръжона по растителна защита с катедрата по фитопатология към Института в Образцов чифлик. Под ръководството на нашия сътрудник Н. Неделчев кръжочниците участвуват в залагането на опитите, в наблюденията и в мероприятията по извеждането им. Ръководейки се от основния принцип – стимулиране на емоционалното начало в творческата изява, насочих четирите кръжочнички с изяви интереси по специалността да се включат в опита на научния сътрудник Не-

делчев на тема: "Изследвания на биолостията на пригор по лещата и намиране средства за борба с него". Те участваха в изследването на този двугодишен опит под негово ръководство. Тази дейност допринесе за тяхното развитие и израстване като бъдещи специалисти. Чрез използването на тези принципи в дейността на кръжока, постигнах следните резултати:

- Формиране на интереси за изява на способностите;
- Разширяване на връзките с трудовите колективи и наставниците;
- Диференциация чрез дейност по интереси (в случая грусови);
- Оценка готовността на учениците за избор при упражняване на производствена професия.

Към техникума има изграден пункт за прогноза и сигнализация. В него кръжочниците залагат опити, правят наблюдения върху появата и развитието на вредителите, изработват прогнози за района на Образцов чифлик и сигнализират за борба с вредителите. Производственият труд се базира на непрекъснатото свързване със знанията, придобити от общообразователните, общотехнически специални предмети.

В продължение на две години кръжочниците работиха по опита, заложен в пункта върху: "Ефикасната борба срещу ксилоредонни бръмбар по картофите". От наблюденията и резултатите на опита кръжочниците достигнаха до заключението за ролята на интегрираната борба в растителната защита и нейният икономически ефект.

Кръжочната дейност съдействува за осъзнаване значимостта на професията и удовлетвореност от усвояването ѝ. Батова допринесе проведяните експедиции от кръжоча в районите на различни АПК в окръга. При тази дейност се постига усвояване от кръжочниците специфичните особености на професията и преценка на отговорността им за поставяне в производството като бъдещи специалисти.

Ежегодно кръжочниците израсотват и немедни средства: хербарии с образци по селскостопанските култури, сборки с неприятели, картини, таблици, табла за най-новите препарати за биологична борба при опазване на природната среда.

Благодарение дейността на кръжоча са подсилени във всяка методическа единица по растителна защита нагледни средства, отговарящи на съвременните изисквания за нагледяване на урока.

В чест на 100-годишния юбилей на техникума кръжокът изработи 20 албума за начините на размножаване на гъбите, 15 сборки от неприятелите по лятните култури, 15 хербарии с болести по лятните култури.

Налага се изводът – чрез кръжочната дейност по растителна защита се формират психическа готовност за производителен труд, за пълна реализация в селското стопанство; дава се възможност за творческо развитие интелектуалните способности на личността.

ЦЕЛЕНАСОЧЕНО РАЗВИТИЕ НА МЛАДИТЕ ТВОРЧЕСКИ ДАРОВАНИИ

Петинка Илиева, директор на
ОСМА

В годините, особено след Тезисите на ЦК на БКП (1967 год.), ЦК на БКП и лично д-р. Тодор Живков на всеки етап от социално-икономическото и културно развитие на нашата страна, създаваха условия и насочваха социалното творчество, знанието и дръзновението на младите хора към научно-технически прогрес, към извършващата се пред очите ни научно-техническа революция.

В периода от своето изграждане и предстоящия 25-годишен юбилей, Окръжна станция на младите агробиолози в гр. Русе натрупа значителен опит в това направление.

Още през първите години от изграждането ѝ, в оформените кръжоци, участието във викторините по биология и други форми на извънкласна дейност, се открояха ученици, които с постигнатите резултати доказваха определени наклонности и възможности за развитие. В летописната книга на Станцията са записани имената на наши активисти, реализирали се успешно в областта на





